

bi njej izprosila blaženo smrt. Upamo, da ji bode Mati Milosti prošnjo uslišala, ker se tudi na ta imenitni namen vsaki dan za vse družbenike in dobrotnike ena sv. meša služi.

Gospodarske stvari.

Slov. posojilnica v Gornji Radgoni.

Danes sem dobil v roke računski sklep naše »Posojilnice v Gornji Radgoni, ki prav lepo in dobro uspeva, ter me tako veseli, da Vam, častiti gospod urednik, moram nekaj pisati. Kakor se iz tega računskega sklepa razvidi, pristopilo je Posojilnici v teku prvih deset mesecev 105 zadruženikov; to je že lepo število za tako kratek čas, posebno pa z ozirom na veliko število nasprotnikov, ki jih ima ta zavod. Posojilnica je imela v teku teh 10 mesecev 60.755 gld. 49 kr. prometa, to je ogromna svota in kaže, kako potrebno je bilo, da se je Posojilnica ustanovila. Še bolj pa se čudim in gotovo se boste tudi Vi čudili, da ima Posojilnica že 508 gld. 76 kr. rezervnega zaklada, svojega premoženja; to je najboljši dokaz dobrega gospodarstva pri Posojilnici; ta uspeh imamo zahvaliti neutrudljivemu in nesebičnemu delovanju gospodov ravnateljev Posojilnice. Ravno ta svota od 508 gld. 76 kr. vzbudila je v meni več mislij, ki Vam jih, častiti gospod urednik, moram naznaniti, pred vsem, koliko dobička od naših žuljavo zasluženih krajcarjev je dosedaj šlo v roke nemških Radgonskih purgarjev, ki niso dozda za naš okraj ne krajcarja imeli, ki so ves dobiček Radgonske hranilnice samo za se in za nam tako sovražni šulverein in Südmark in druga društva, ki nam hočejo naš materni slovenski jezih vzeti, vselej in dosledno porabili. Se ve, da Posojilnica od sedaj še ne more, akoravno ima že 508 gld. 76 kr. svojega čistega premoženja, še nič ali le malo za občni blagor storiti, ker mora najprej gledati na to, da bode na trdih nogah stala; če bode enkrat kake dve leti obstala, potem bode že svoj dobiček tako, kakor druge Posojilnice za blage namene porabila za naš okraj, gotovo ne za Radgonske purgarje — to njih bode, ker njim je Posojilnica nekaj dobička vzela in to je menda tudi edini vzrok, da po svojih pristaših, kakor Wratscho (beri Bračko) in drugi med ljudstvom proti Posojilnici tako grdo hujskajo: — sline se njim cedijo po lepih krajcarjih.

Ker vidimo, da Posojilnica tako dobro dela ter je začetek tako lep, moramo mi in to je dolžnost vseh krajanov Gornje-Radgonskih tudi Posojilnico in le Posojilnico, ne »sparkaso« v Radgoni podpirati in ne le s tem, da si pri njej izposodimo, ampak da pri njej tudi naše prihranjene krajcarje naložimo, ker s tem si bomo demo le sami hasnili, ne samo s tem, da dobivamo od Posojilnice 4½ % od naših tamkaj naloženih denarjih, ampak tudi s tem, da bode Posojilnica vsled tega vsako leto imela večji promet in večji dobiček, ki se bode za naš okraj, za nas porabil.

Gorenje-Radgonski posestniki — oprostite, gospod urednik, ker prav za prav tem je moje pismo namenjeno, ne Vam — polagam Vam na srce, podpirajte Posojilnico na vse načine, ker s tem si sami in našemu okraju koristimo.

Sejmovi. Dne 8. maja v Brežicah, na Polji in v Rogatci. Dne 9. maja v Arnoži, pri Sv. Juriji v Slov. goricah in v Podplatu pri Kostrivnici. Dne 10. maja pri Sv. Primoži blizu Celja in dne 11. maja pri Sv. Magdalenii v Mariboru.

Dopisi.

Iz Maribora. (Iz Amerike) imamo pismo v rokah ter sodimo, da bode dobro, če povzamemo tudi za naše bralce nekaj iz njega. Pisec je doma iz Pobrežja in je letos šel z ženo in dvema otrokoma v Brazilijo ter piše od ondod svojemu očetu tako-le: »Veselega Vam nimam pisati, kajti tako se še meni ni nikdar godilo, kakor se nama sedaj godi. Iz Genove sem Vam pisal, da nisem kaj dobrega na barki videl niti si skusil. Kar tisti agent piše, je vse neresnica in srečni so tisti, ki so jih dne 15. februarja v Mariboru pridržali! Kdor ima denarje, tisti sme že v Brazilijo v Št. Pavel, da jih tam zapravi. Tu je vse drago, vino po 1 fl. 40 kr., pivi po 40 kr. salate glava po 70 kr., pa se je eden še kar ne najé. Stanovanje je drago od 20 do 50 fl. na mesec. Zasluži si pa tudi človek nič ne toliko, kakor pri Vas pravijo. . . . Tudi tukaj pride gospoda pa agentje po ljudi ter jih po 8 do 15 ur daleč odpeljuje. Jaz sem dobil delo s F. . . . pri nekem gospodu 8 ur daleč od Št. Pavla. F. je zdrav ter je ostal v službi, jaz pa sem zbolel in tudi Tonika (hčerka) ter sem prosil gospoda, naj nas zapelje nazaj v Št. Pavel. Tu so mi rekli pri avstrijskem konzulu, da nas bodo nazaj k Vam poslali, pa čakal sem celi mesec in niso nas poslali nazaj pa tudi podpore nam niso nič dali. Za to, kar stoji v tistih agentovih bukvicah, nočejo nič vedeti, češ, da jih to nič ne »pekimra« (skrbi). (Konec prih.)

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Naseljevanje) nemških Moravskih družin kot delavske moči za tukajšnje Nemce — to se je naši podružnici društva »Südmark« ponesrečilo. Mislili so si, da bodo s temi ljudmi kar poplavalili Slovenske gorice, ali varali so se. Prva družina, katera je došla sem k vitezu Infeldu, je te dni zopet odšla: in ko bodo bralci »Gospodarja« te vrstice brali, bode družina že gotovo zopet v svoji ljubi domovini. Gotovo je bila ta prva in zadnja v tem stoletji, katera je prišla k tukajšnjim »privandranim« Nemcem na »raboto«. Goraj imenovani Infeld pač menda misli, da še živi v prvi polovici tega stoletja, ko je še bila tlaka na dnevnem redu; noben viničar, ne posel ne zdrži pri njem, ker njim ne da pravega živeža, ne plačila. Šulvereinskemu učitelju Brandajsu, kot tajniku »Südmarmkovske ortsgruppe«, pa svetujem, naj v prihodnje poskrbi za viteza Infelda take delavce, ki bodo kamenje jedli in drva. — Z dnem 1. maja smo dobili, hvala Bogu, tudi malo dežja. Vsa narava je na novo oživljena. Travniki postajajo zeleni, setve bodo si zopet opomogle; in sadno drevje je v najlepšem cvetu. Daj Dog, da bi se tudi v jesen zamogli z veseljem ozirati na z zlahtnim sadjem obložena drevesa!

Iz Vitanja. (Posojilnica.) Dne 28. marca je bilo letno zborovanje ondotne posojilnice. Vdeležilo se ga je dovoljno število domačih posestnikov, pa tudi iz sosednjih župnij so prišli v znak, da vedó ceniti važnost denarnega zavoda za naš še pred kratkim v narodnem obziru tako zanemarjeni okraj. Kot načelnik posojilnice je povzel prvi besedo č. g. župnik, ter v krepkih in jednatih besedah narisal na kratko delovanje posojilnice v preteklem — tretjem upravnem — letu, omenjal veliko nalogo, katero so si naložili odborniki, kakor tudi dolžnosti porokov in dolžnikov. Iz poročila posnemamo, da je posojilnica imela prometa 142.606 gld., hranilnih vlog 72.633 gld., danih posojil 74.033 gld., zadruženikov 349 in čistega dobička 459 gld. 19 kr. — Pri volitvi odbora so se na novo izvolili poprejšnji odborniki, namreč načelnikom č. g. župnik Žičkar, odbornikom pa gg.: Fran Jankovič, Florijan Jeseničnik, Jakob Grile in Lenart Hrustel, nadzornikom in njegovim namestnikom pa gg.: Ivan Verčnik in Vin-

cencij Petre. Posebno hvalo pa moramo izreči č. g. župniku, da je tudi to leto zopet prevzel težko breme načelnštva, ter si s tem nakopal k svojim obilnim poslom še to mučno in trudapolno nalogo edino le iz ljubezni do dobre stvari. Bog ga nam še ohrani dolgo časa v našem kraju neumorno delujočega za narodno probujo in povzdigo narodnega blagostanja! — Od čistega dobička so se sklenile sledeče svote za dobrodelne namene: 15 gld. katoliškemu podpornemu društvu v Celji, 15 gld. za popravo podružnice Matere Božje v Vitanji, 10 gold. za dijaško kuhinjo v Celji, 5 gold. za pogorelce v St. Rupertu in 10 gld. družbi sv. Cirila in Metoda z dostavkom, da se ta svota ohrani toliko časa, dokler je ne bodo povikšali radovoljni doneski do stotaka, tako da bi župnija postala pokroviteljica te prekoristne šolske družbe. S posebnim veseljem odobravamo to misel, ter le želimo, da bi se tudi druge imovite župnije naše lepe domovine poprijele te ideje in jo v prosep slov. šolstva izvedle srečno. To kratko poročilo kaže, da je posojilnica v sposobnih rokah in da je postala krepka narodna zaslomba za okolico tako, da ji z radostnim srcem kličemo: Vivat, crescat, floreat!

Od Sv. Andraža v Slov. goricah. (Smrtna kosa.) Tužno je zapel zvon v nedeljo 30. aprila zvečer ob 1/2 9. uri, ter je naznanjal daleč okrog žalostno novico, da so nas zapustili blagi gospod župnik Josip Kukovec. Zboleli so v nedeljo, dne 23. aprila za plućnim vnetjem in zdihovali so v groznih bolečinah celi teden. Kako so jih ljubile verne ovčice njihove, kazalo se je v nedeljo, ko so se zbrali v ogromnem številu farani predpoldnom in popoldne v domači cerkvi, ter so pošiljali svoje goreče molitve in prošnje k Vsega-mogočnemu, da bi jim milostno ohranil njihovega vrlega dušnega pastirja. Pa Oče nebeški jih je poklical v 55. letu njihove dobe k sebi v boljšo domovino, da jim obilno poplača trud, ki so ga imeli z nami celih 18 let, od 1. maja 1875, ko so prišli k nam in do 1. maja 1893, ko smo jih gledali na mrtvaškem odru. Vrli Svet-Andraževčani pa se bodo gotovo zmiraj v molitvi hvaležno spominjali pokojnega gospoda župnika; ravnali se bodo po njihovih lepih naukih, da bodo vredni, se zbirati kedaj krog njih tamkaj v večnosti. Toraj: »Na svidenje unkray groba!« —h—

Iz Celja. (Izkaz) daril društvu »Dijaške kuhinje v Celji« za tekoče šolsko leto 1892—1893 darovanih od sledečih p. n. gospodov: Duhovniki o pogrebu rajnega gosp. kanonika Ivanca v Šmarji 70 gld., dr. Josip Pajek, duh. svetov. pošlje pri pogrebu rajnega g. župnika Sevnika nabranih 32 gld. 50 kr., dr. Ivan Rudolf v Konjicah 5 gld., V. Kolšek, c. kr. notar v Kranjski gori 2 gld., Norb. Zanier, trgovec in veleposestnik v St. Pavlu 5 gld., Ferdinand Roš, župan in obč. predstojnik v Hrastniku 3 gld., T. Cajnkar, c. kr. sodn. pristav v Laškem 2 gld., Josipina Prus, posestnica v Konjicah 5 gld., Anton Kolar, kaplan v Marenbergu 2 gld., L. Schwentner, trgovec v Brežicah 1 gld., gospodična Ema Razlag, učiteljica v Ljutomeru 1 gld., J. Janežič v Grižah 2 gld., Ivan Vilhar v Ljubljani 5 gld., Franc Rojko, župnik v Zavodnji 2 gld. 50 kr., Ant. Fischer, župnik v Dolu 2 gld., Miloš Levstik, učitelj v St. Andražu 50 kr., Jakob Krušič, župnik v St. Andražu 2 gld., Valentin Par, župnik in duhov. svetov. v Gotovljah 5 gld., Posojilnica v Zalcu 15 gld., Franc Kolar, posestnik v Trbovljah 2 gld., Mihael Strašek, župnik v St. Janžu na peči 2 gld., Radoslav Marzidovšek, c. kr. vojni duhovnik II. r. v Gorici 5 gld., Josip Zehelj, duh. svetov. in župnik v Mozirji 5 gld., Andrej Kdolšel, župnik pri Sv. Stefanu 5 gld., Tomaž Hofbauer, posestnik v Mozirji 5 gld., dr. Poznik v Rudolfovem 1 gld. 20 kr., Anton Turnšek, posestnik v Nazaretu 5 gld., Janez Zupanc,

posestnik v Gaberji pri Celji 2 gld., Valentin Mikus, kaplan v St. Jurji 5 gld., Lovrenc Vošnjak, duh. svet. in župnik v St. Jurji 5 gld., Anton Fröhlich, duh. svet. in nadžupnik v Slatini 5 gld., posojilnica v Slatini 5 gld., Anton Veternik, kaplan v Trbovljah 3 gld., Matija Stoklas, kooperator v St. Vidu 5 gld., Neža Kralj, posestnica v Trbovljah 3 gld., dr. Ludovik Filipič, odvetnik v Celji 5 gld., Ivan Kozinc, župnik v Slivnici 2 gld., Franc Kranje, nadučitelj v Slivnici 2 gld., Gašpar Šorn, posestnik in župan v Grajski vasi 2 gld., Franc Skubic, zdravnik v Velenji 5 gld. (Dalje prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nje veličanstvo cesarica se je vrnila s svoje dolge poti v domovino ter biva sedaj na cesarski graščini v Lainzu pri Dunaji. — Kakor drugje, tako pojemlje posebno na Dunaji in sploh po Dolenji Avstriji liberalcev dosedanja moč in bili bi kmalu na konci, ko bi nasprotna stranke bile složne. V novem času pa so znamenja za to, da se te zjedinijo in če je resnica, bode za nas le dobro, ali mi še nimamo veliko upanja na tako zjedinjenje.

Štajarsko. V deželnem zboru gredó razprave se precej mirno naprej, nemški liberalci pa vendar-le ne strpijo tega miru ter udrihnejo semtertje čez mejo, nad Slovence, posebno posl. dr. Starkel čuti potrebo, da se pokaže za nasprotnika vsemu, kar je slovensko. Ne bode mu prineslo slave! — Strike zidarjev v Gradci je pri křaji, brez koristi za-nje, pač pa na škodo njim in mojstrom, po vrhu pa še dobijo nekateri hudih kaznij pri sodnijah. Sila in to je strike vselej, še ni nikoli kaj prida rodila!

Koroško. V zadnjem meseci je delalo 8 ljudskih učiteljev skušnjo iz slovenskega jezika in se ve, da so jo srečno prestali. S tem pa brz ni rečeno, da bodo oni poslej v šoli učili tudi slovenski, saj je učiteljem plesati, kakor se jim piska v Celovci pri c. kr. deželnem šolskem svetu. Tu pa sapa ne veje prijazno za slovenske ljudske šole. — Posl. dr. Steinwender je sklical une dni v Beljaku shod svojih volilcev. Le-ti so mu sicer izrekli svoje zaupanje, toda mož ne zaupa temu zaupanju veliko, kajti govori se, da misli odložiti svoje poslanstvo. Ne bode škodé.

Kranjsko. Vodja deželne vlade, baron Hein je imel v eni zadnjih sej dež. zbora nesrečno uro, ker je rekel, da on ne mara, če se večja občina razdruži v dve manjši. Poslanca Lavrenčič in Hribar sta mu odgovorila precej rezko, češ, da še ne pozna dežele dovolje. Bode najbrž tako tudi resnica. — Da se v Kranji odpre višja gimnazija, za to je sedaj nekoliko več upanja, kakor poprej; saj pa tudi res, čemu ste v Ljubljani dve, na Gorenjskem pa ni nobene?

Primorsko. Tisti mladeniči, ki so bili lani v Podgori natepli neke laške Goričane, dobili so sedaj hudo kazen do dveh let in še več ječe. Tudi stroške jim bode plačati. — Dež. sodnija v Trst je obsodila dva laška mladeniča na 14 dnij zapora, ker sta upila: viva il ré d'Italia! Škoda je samo to, da sodnija ne dobi v pest tistih mož, ki so krivi, da gleda laška mladina tako rada čez črnormene sohe v Italijo.

Hrvaško. Polagoma se hrv. ljudstvo vendar-le zaveda, da »narodna stranka« ni za koristi ljudstva, ampak dela le za koristi svojih mož in se torej klanja vladi, banu Khuen-Hedervaryu, češ, da pade tako še najbrž kaka drobtina z vladine mize za-njo.